

Fontes ad legendum

Cosmae Chronica Boemorum – Ducis Bracizlai mors (1055)

Dux Bracizlaus cum adjuvante Deo totam sibi subjugabat Poloniam et proponebat invadere Pannoniam. Dum suum expectat exercitum, in urbe Hrudim pulsatur acri egritudine. Sensit, quod egritudo magnis magisque ingravescit et vires sui corporis evanescent, convocat eos terre primates, qui aderant, et verbis talibus dicebat:

"Quia me mea fata vocant et atra mors iam pre oculis volat, assigno vobis et vestre fidei commendo, qui post me debeat (měl by) rem publicam gubernare. Sunt michi a Deo dati quinque nati, inter quos dividere regnum Boemie non utile est – nam (neboť) "omne regnum divisum desolabitur". Qua de re rogo vos per Dominum: Quatinus inter meos natos sive nepotes semper major natu summum ius et solium obtinebit in principatu et omnes fratres sui sive qui (ti, kteří) erunt orti herili de tribu, erunt sub ejus dominatu."

Dixit et inter manus corporeos virorum astancium artus linquens petit ethera flatus eius III. id. Ianuarii.

dux, cis, m. – kníže
subjugo, are, avi, atum - podobit
Pannonia, ae, f. – Uhry
Hrudim – Chrudim
egritudo, inis, f. – nemoc, choroba
ingravescio, scere – zhoršovat se
for, fari, fatus sum – promluvit, pravít
assigno, as, are – přikázat
natus = filius
obtestor – zapřísahán
quatinus – aby
summum ius – nejvyšší moc
principatus, us, m. – knížectví
herilis, e – panovnický
artus, us, m. – úd
omne regnum divisum desolabitur -
- všechna rozdělená království jsou zničena
mors, mortis, f. – smrt

cum adjuvante Deo – s Boží pomocí
propono, is, ere – vyhlášovat, předsezít
precedens suum – vytáhl napřed
urbs, urbis, f. – hrad
egritudine pulsari – být stížen chorobou
quibus astantibus – kteří stáli kolem
volo, as, are – létat, vznášet se
rem publicam gubernare – vládnout zemi
qua de re - proto
sacramentum, i, n. - přísaha
major natu - nejstarší
solium, ii, n. - trůn
ortus, us, m. - původ
tribus, us, f. - rod
flatus, us, m. – dech, duch
III. id. Ianuarii – 10. ledna
nepos, nepotis, m. – potomek